

**PLAN DYDAKTYCZNY NAUCZANIA JĘZYKA POLSKIEGO WG PROGRAMU „PRZESZŁOŚĆ TO DZIŚ”
W II KLASIE LICEUM NA ROK SZKOLNY 2018/2019 (4 godziny w tygodniu)**

NAUCZYCIEL JĘZYKA POLSKIEGO: Renata Zachwieja

Semestr I

Tematyka i problematyka lekcji	Liczba godzin	Teksty literackie, plastyczne, inne	Wymagania na poziom podstawowy
1. Pozytywiści wobec przeszłości i teraźniejszości	4P+2 (jęz.)	<p>Adam Asnyk <i>Daremne żale</i> Eliza Orzeszkowa [<i>Powstańcza mogiła</i>] (fragm. <i>Nad Niemnem</i>) powieści historyczne Henryka Sienkiewicza (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p>Jerzy W. Borejsza <i>Noc postyczniowa</i> (fragm.)</p> <p>Anna Kamieńska <i>Niemowa</i></p> <p>Maksymilian Gierymski <i>Patrol powstańczy</i> Artur Grottger <i>Na pobojuwisku</i></p> <p>„Do matury krok po kroku” – informacje dotyczące streszczenia tekstu naukowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia termin <i>pozytywizm</i>, uwzględniając jej różne odniesienia – wyjaśnia, jakie były historyczne i polityczne źródła polskiego pozytywizmu – korzystając z różnych źródeł wiedzy, charakteryzuje epokę postyczniową – na podstawie fragmentu <i>Nad Niemnem</i> dokonuje analizy i interpretacji opisu mogiły powstańczej, zwracając uwagę na obecną w nim sakralizację – streszcza tekst Jerzego W. Borejszy zgodnie ze wskazówkami z rozdziału „Do matury krok po kroku” – na podstawie fragmentu <i>Nad Niemnem</i> analizuje literackie środki ukształtowania przestrzeni, w której rozgrywa się akcja – interpretuje dzieło malarskie – na przykładzie wybranej powieści historycznej Henryka Sienkiewicza wskazuje cechy gatunkowe – charakteryzuje bohaterów wybranej powieści historycznej Henryka Sienkiewicza – prezentuje sylwetkę ulubionego bohatera powieści historycznej Henryka Sienkiewicza – opisuje wybraną scenę z powieści Henryka Sienkiewicza – interpretuje wiersz Adama Asnyka, określa postawy, o których

			<p>mówi osoba mówiąca w wierszu</p> <ul style="list-style-type: none"> – bierze udział w projekcie na temat „wieku pary i elektryczności”, zwraca szczególną uwagę na architekturę tego okresu – wymienia cechy tekstów urzędowych – omawia typy tekstów w stylu urzędowym (np. podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, sprawozdanie, protokół) – korzysta ze słowników języka polskiego, wyrazów obcych, skrótów i skrótowców – pisze list motywacyjny, CV, pismo w stylu urzędowym
2. Polscy pozytywści i pałace tematy	3P +3 (jęz.)	<p>Eliza Orzeszkowa [<i>Żniwa w Bohatyrowiczach</i>] (fragm. <i>Nad Niemnem</i>), <i>Kilka słów o kobietach</i> (fragm.)</p> <p>Bolesław Prus <i>Kamizelka</i> (przypomnienie lektury z gimnazjum), <i>Wieża paryska</i></p> <p>„Do matury krok po kroku” – informacje dotyczące streszczenia utworu literackiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne punkty programu polskich pozytywistów, zwracając uwagę na problematykę wsi, emancypację kobiet oraz asymilację Żydów (tzw. kwestia żydowska) – wyjaśnia, czym były praca organiczna i praca u podstaw – we fragmencie <i>Nad Niemnem</i> przedstawia wygląd wsi w porze żniw, zwracając uwagę na rytualny charakter pracy Bohatyrowiczów, wskazuje zabiegi podkreślające wartość pracy jako źródła nadającego sens życiu człowieka – czyta ze zrozumieniem artykuł Elizy Orzeszkowej – odnajduje w nim informacje o sytuacji kobiet w XIX w. – wyjaśnia pojęcia: <i>emancypantka</i>, <i>feministka</i> (wskazuje różne zakresy użycia, różnice stylistyczne i chronologiczne) – dyskutuje na temat ról społecznych kobiety, zawodów kobiecych itp. – dawniej i współcześnie, zwraca uwagę na znaczenie stereotypu – wykazuje, że tekst Elizy Orzeszkowej ma charakter tekstu publicystycznego – pisze streszczenie <i>Kamizelki</i> zgodnie z sugestiami z rozdziału „Do matury krok po kroku” – na podstawie <i>Kamizelki</i> omawia cechy noweli jako jednego z głównych gatunków pozytywistycznych – określa zasadę kompozycyjną i nastrój noweli – charakteryzuje narratora oraz bohaterów noweli Bolesława Prusa

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia symboliczne znaczenia kamizelki – określa przesłanie utworu – omawia rolę prasy w pozytywizmie – charakteryzuje styl dziennikarski i publicystyczny – wskazuje różnice między stylem dziennikarskim i publicystycznym – omawia cechy językowe tekstów informacyjnych – charakteryzuje typowe gatunki publicystyczne (esej, reportaż, felieton) – wskazuje cechy felietonu w tekście Bolesława Prusa <i>Wieża paryska</i> – podaje przykłady szablonów językowych – wyjaśnia pojęcie lidu
3. Poszukiwanie prawdy o rzeczywistości	2P+ 2 (jęz.)	<p>Janina Kulczycka- -Saloni [<i>Naturalizm</i>] Agnieszka Drotkiewicz <i>Emma Bovary</i> <i>tańczy na wielu parkietach</i></p> <p>przykłady malarstwa realistycznego zamieszczone w podręczniku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy definicję realizmu – wymienia cechy powieści realistycznej, charakteryzuje jej styl – przy pomocy słownika oraz tekstu Janiny Kulczyckiej-Saloni omawia założenia naturalizmu (wykorzystuje pojęcia, np.: <i>determinizm, dziedziczność</i>) – określa problematykę utworu – na podstawie fragmentu powieści (podr.) omawia technikę kilku punktów widzenia – przygotowuje projekt dotyczący zapożyczeń z różnych języków w języku polskim, zwraca uwagę na kontekst historyczny – przygotowuje prezentację na temat zapożyczeń w języku polskim (przede wszystkim: anglicyzmów, galicyzmów, germanizmów, rusycyzmów, latynizmów) – prezentuje swoje stanowisko w sprawie zapożyczeń w języku polskim, gromadzi argumenty na ten temat, bierze udział w dyskusji
4. Labi-rynty realizmu	12 +1 (jęz.)	<p>Bolesław Prus <i>Lalka</i> Józef Bachórz [<i>Miłość Wokulskiego</i>]</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego powieść (obok noweli i krótkich form prozatorskich) stała się głównym gatunkiem pozytywizmu – na podstawie <i>Lalki</i> omawia cechy powieści dojrzałego realizmu

		<p>Henryk Grynberg [<i>Wizerunek Żyda w literaturze pozytywistycznej</i>] Stefan Chwin [<i>Wizyta u Hersego</i>]</p> <p>Aleksander Gieryski <i>Powisłe</i></p> <p><i>Lalka</i> w reż. Ryszarda Bera i/lub Wojciecha Jerzego Hasa</p> <p>„Do matury krok po kroku” – informacje dotyczące charakterystyki bohatera</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje świat przedstawiony utworu • omawia budowę akcji i fabuły • przedstawia szeroki i bogaty obraz życia społecznego (panoramiczność) • zwraca uwagę na bogactwo szczegółów • wskazuje rolę każdego z narratorów • charakteryzuje bohaterów, ich motywacje, osobowości, język itp. <p>– analizuje sposoby indywidualizacji postaci</p> <p>– wskazuje cechy typowe w zindywidualizowanych postaciach</p> <p>– przedstawia krytyczny i pesymistyczny obraz polskiego społeczeństwa zawarty w <i>Lalce</i> (wielkie rozczarowania epoki i kryzys programu pozytywistycznego)</p> <p>– interpretuje <i>Lalkę</i> jako powieść o miłości, społeczeństwie, rodzącym się kapitalizmie, „rozkładzie” społecznym, mieście</p> <p>– charakteryzuje Wokulskiego jako złożoną postać o cechach romantycznych i pozytywistycznych</p> <p>– odczytuje informacje ukryte w języku ezopowym, jakim mówi się o powstaniu styczniowym i wcześniejszych zrywach narodowowyzwoleńczych</p> <p>– przywołuje cytaty dotyczące sytuacji warszawskich Żydów, komentuje relacje Polaków z innymi nacjami</p> <p>– czyta literaturę naukową i przetwarza zaczerpnięte z niej informacje</p> <p>– pisze pracę (rozprawka, esej, opinia) na temat swojego odczytania <i>Lalki</i> Bolesława Prusa</p> <p>– zgodnie ze wskazówkami z rozdziału „Do matury krok po kroku” pisze charakterystykę Stanisława Wokulskiego, prezentując złożoną sylwetkę psychiczną bohatera (dodatkowo tworzy konspekt własnej pracy)</p> <p>– ćwiczy umiejętność pracy z fragmentem utworu literackiego – na podstawie zamieszczonego w podręczniku fragmentu <i>Lalki</i></p>
--	--	--	--

			<p>pisze charakterystykę Szlangbauma</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>socjolekt, argotyzm, profesjolekt</i> – wskazuje różnice między socjolektem a profesjolektem – podaje przykłady argotyzmów charakterystycznych dla gwary szkolnej, przygotowuje na ten temat dłuższą wypowiedź, wykorzystując wiedzę z różnych źródeł
5. Pytania o wartości	2 P +2 (jęz.)	<p>Fiodor Dostojewski <i>Zbrodnia i kara (fragm.)</i></p> <p>Lew Szestow [<i>Wybory Raskolnikowa</i>]</p> <p>Bolesław Prus <i>Z legend dawnego Egiptu</i></p> <p>Ilja Repin <i>Nie oczekiwali</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – określa problematykę <i>Zbrodni i kary</i> – wyraża własną opinię na temat dzieła Fiodora Dostojewskiego – czyta ze zrozumieniem tekst Lwa Szestowa – charakteryzuje język polski w czasach pozytywizmu, zwracając uwagę na wpływ języka zaborców na polszczyznę XIX w. – w noweli <i>Z legend dawnego Egiptu</i> odnajduje cechy typowe dla języka pozytywizmu oraz stylu Bolesława Prusa – omawia zjawisko archaizacji w literaturze pozytywistycznej na przykładzie wybranej powieści Henryka Sienkiewicza
Synteza wiadomości o literaturze i sztuce pozytywizmu	2–3	<p>Zagadnienia:</p> <p>utilitaryzm w literaturze i sztuce; optymistyczne i pesymistyczne oblicze polskiego pozytywizmu; wiara w postęp i agnostycyzm; realizm i naturalizm w literaturze i sztuce; powieść dojrzałego realizmu; problem zła.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie znanych utworów przedstawia główne postawy, prądy filozoficzne i kierunki w literaturze pozytywistycznej – na wybranych przykładach charakteryzuje główne gatunki pozytywistyczne: powieść, nowelę, powieść historyczną – określa rolę publicystyki – charakteryzuje program polskich pozytywistów
Praca klasowa obejmująca poznane utwory pozytywistyczne	2	Wypracowanie, poprawa	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest estetyka wypowiedzi – dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych – dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je – określa podstawowe typy błędów językowych – wyjaśnia, jaka jest norma składniowa współczesnej polszczyzny i

			<p>kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaka jest norma fleksyjna współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi)
1. Nastroje epoki, nowe pytania	4P	<p>Kazimierz Przerwa- -Tetmajer <i>Koniec wieku XIX, Lubię, kiedy kobieta, Hymn do nirwany, Anioł Pański</i> Antoni Lange <i>Rozmyślania</i> (wybór wg podręcznika) Stanisław Korab Brzozowski <i>O przyjdź!</i> Leopold Staff <i>Deszcz jesienny, Kowal</i></p> <p>przykłady malarstwa secesyjnego, w tym <i>Pocahunek</i> Gustava Klimta</p> <p>przykłady dzieł sztuki o inspiracjach orientalnych</p> <p>Teresa Walas, <i>Ku otchłani</i> (fragm.)</p> <p>Czesław Miłosz, <i>Traktat poetycki</i> (fragm.) wiersze poetów współczesnych, np. Marcina Świetlickiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – czyta wiersze młodopolskie z właściwą dykcją i intonacją – określa nastrój i uczucia podmiotu lirycznego – odnajduje w wierszach typowe dla schyłku wieku postawy dekadentyzmu, znużenia, przesytu – wskazuje środki stylistyczne tworzące nastrój melancholii, smutku, przygnębienia, nieokreślonej tęsknoty – na podstawie utworów wskazuje różne drogi ucieczki od „bólu istnienia”, takie jak nirwana, miłość zmysłowa, sztuka – wskazuje charakterystyczne symbole i motywy młodopolskie (np. „osmętnica”, sen, droga, rzeka, dym), interpretuje je – charakteryzuje warstwę brzmieniową czytanych utworów – wyjaśnia przyczyny nagromadzenia motywów eschatologicznych i związanych z młodopolską duchowością – wymienia i wyjaśnia nazwy epoki: <i>Młoda Polska, modernizm, fin de siècle, neoromantyzm</i> – na podstawie przykładowej interpretacji wiersza <i>Kowal</i> przygotowuje własną (pisemną lub ustną) interpretację tego utworu – wskazuje reminiscencje młodopolskie w wierszach poetów współczesnych – porównuje postawy schyłku wieków XIX i XX
2. Być artystą	10P+2 (jęz.)	<p>Kazimierz Przerwa--Tetmajer <i>Evviva l'arte</i></p> <p>Charles Baudelaire <i>Padlina</i></p> <p>Bożena Sadkowska <i>Homo dandys</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie wiersza Kazimierza Przerwy-Tetmajera określa młodopolską koncepcję artysty i sztuki – wyjaśnia, na czym polegał konflikt artysty z filistrem – określa rolę, jaką przypisywano sztuce i wyjaśnia przyczyny młodopolskiego kultu sztuki i artysty – wyjaśnia, dlaczego prawdziwa sztuka musiała być, zdaniem twórców młodopolskich, elitarna – charakteryzuje styl życia cyganerii (bohemy) artystycznej,

		<p>Wybrane dzieła malarskie podejmujące tematykę artysty i sztuki; Jacek Malczewski <i>Artysta i chimera</i>, Wojciech Weiss <i>Autoportret z maskami</i>, James Ensor <i>Ensor z maskami</i>, Witold Wojtkiewicz <i>Cyganeria</i></p> <p>Andrzej Bursa <i>Ja chciałbym być poetą</i></p>	<p>wymienia znanych twórców (np. związanych z Krakowem), kawiarnie, przytacza anegdoty itd.</p> <ul style="list-style-type: none"> – czyta ze zrozumieniem tekst Bożeny Sadkowskiej na temat dandyzmu, charakteryzuje postawę młodopolskiego dandyzmu – porównuje młodopolską koncepcję artysty z wizją romantyczną (kreacja poety; jego powinności wobec narodu) – interpretuje dzieła sztuki podejmujące temat artysty i jego dzieła – na podstawie poznanych tekstów literackich i malarskich przedstawia własne refleksje na temat roli artysty i sztuki – na podstawie poznanych tekstów literackich i malarskich pisze dłuższą pracę na temat artysty i jego dzieła, korzysta z różnych źródeł wiedzy – na podstawie informacji z podręcznika oraz innych źródeł wiedzy przygotowuje dłuższą wypowiedź na temat zapożyczeń we współczesnym języku polskim – podaje przykłady różnych typów zapożyczeń
<p>3. Poeci w poszukiwaniu istoty świata i nowego języka</p>	<p>4P+1 (jęz.)</p>	<p>Kazimierz Przerwa--Tetmajer <i>Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym)</i> Arhur Rimbaud <i>Statek pijany</i> Jan Kasprówicz <i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i></p> <p>Maria Podraza- -Kwiatkowska <i>Symbolizm i symbolika w poezji Młodej Polski</i> (fragm.)</p> <p>Przykłady malarstwa impresjonistycznego, symbolistycznego, ekspresjonistycznego Jan Kasprówicz, <i>Dies irae</i> (fragm.), [<i>Witajcie kochane góry...</i>]; [<i>Rozmiłowała</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia własne wrażenia związane z omawianymi tekstami – w czytanych wierszach rozpoznaje charakterystyczne dla Młodej Polski style i poetyki: impresjonizm, symbolizm, ekspresjonizm, klasycyzm – na podstawie wybranych utworów określa charakterystyczne cechy stylu impresjonistycznego – wyjaśnia terminy: <i>synestezja, psychizacji pejzażu</i> – na podstawie konkretnych utworów określa charakterystyczne cechy stylu ekspresjonistycznego – wyjaśnia młodopolską koncepcję symbolu (na konkretnych przykładach); dostrzega różnicę między symbolem a alegorią, wyjaśnia ją – interpretuje symbole zawarte w czytanych utworach oraz w malarstwie – korzystając z różnych źródeł, omawia przykłady stylów w malarstwie i muzyce; podaje nazwiska najśłynniejszych twórców

		<p><i>się ma dusza...]</i> Leopold Staff <i>Przedśpiew</i> Jonasz Kofta <i>Rimbaud, Aniele, stróżu mój</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje gatunki liryki młodopolskiej: sonet, liryk – charakteryzuje rolę konwencji hymnicznej w <i>Dies irae</i> – pisze pracę na temat wybranego wiersza, kierując się wskazówką interpretacyjną podaną w temacie – czyta ze zrozumieniem tekst Marii Podrazy-Kwiatkowskiej – wyjaśnia termin <i>znak</i> – omawia typy znaków – podaje przykłady wybranych typów znaków
4. Nowa proza – Żeromski, Conrad	4P	<p>Stefan Żeromski <i>Wierna rzeka</i> Joseph Conrad <i>Jądro ciemności</i> (fragm.) Zdzisław Najder <i>Sztuka i wierność. Szkice o twórczości Josepha Conrada</i> (fragm.) <i>Czas Apokalipsy</i>, reż. Francis Coppola</p>	<ul style="list-style-type: none"> – bierze udział w dyskusji na temat stosunku Stefana Żeromskiego do powstania styczniowego; zwraca uwagę na ocenę polityczną oraz moralną; przedstawia różne postawy wobec zrywu narodowego, w tym stosunek chłopów – interpretuje symbolikę scen i obrazów – odnajduje w powieści odbicie problemów społecznych, narodowych i egzystencjalnych – na podstawie czytanych utworów i ich fragmentów określa charakterystyczne cechy powieści młodopolskiej – określa perspektywę, z jakiej prowadzona jest narracja w czytanych utworach – wskazuje charakterystyczne cechy stylu prozy Stefana Żeromskiego – opisuje świat przedstawiony w powieści Josepha Conrada – wskazuje główne cechy poetyki utworu (impresjonizm i symbolizm, różne style, jakimi posługuje się narrator, kompozycja, psychologizm, powieści) – określa perspektywę narracji i jej związek z kreowaniem sylwetki bohatera – analizuje motywy decyzji bohatera, ustosunkowuje się do nich – rozpatruje problem, z którym boryka się Marlow: czy zbrodnia i szaleństwo są wytworem warunków zewnętrznych czy stałymi elementami natury ludzkiej

			<ul style="list-style-type: none"> – pisze pracę na temat: Jakie tajemnice ludzkiej psychiki pokazują Żeromski i Conrad? – na podstawie tekstu Zdzisława Najdera oraz znajomości <i>Jądra ciemności</i> przygotowuje wypowiedź na temat: Czy dla czytelnika z początku XXI w. Joseph Conrad pozostaje pisarzem nowoczesnym?
5. Młodopolskie poszukiwania pierwotności	4P 2 (jęz.)	<p>Władysław Stanisław Reymont <i>Chłopi</i> (tom I)</p> <p>Kazimierz Wyka <i>Reymont, czyli ucieczka do życia</i> (fragm.)</p> <p>Malarstwo przedstawiające tematy wiejskie (np. Leon Wyczółkowski, Teodor Axentowicz, Ferdynand Ruszczyc i inni)</p> <p>Tadeusz Nowak <i>A jak królem, a jak katem będziesz...</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przestrzeń wsi jako zamkniętą enklawę i przestrzeń mityczną – wskazuje w powieści różne porządki czasowe („rytmy i toki”) – interpretuje fakt, iż życie w Lipcach toczy się poza konkretnym czasem – charakteryzuje moralność, wierzenia i obyczajowość mieszkańców Lipiec – wskazuje ich chrześcijańskie i pozachrześcijańskie korzenie – charakteryzuje różnorodne związki człowieka z naturą ukazane w <i>Chłopach</i> – wskazuje różne oblicza narratora i interpretuje ten fakt – określa charakter i funkcję stylizacji gwarowej – na przykładzie wybranych dzieł sztuki porównuje sposób ukazania tematów wiejskich w literaturze i malarstwie – przygotowuje wypowiedź na temat: Praca w życiu bohaterów powieści Reymonta <i>Chłopi</i> – omawia najważniejsze dialekty, wskazując najważniejsze cechy każdego z nich – wymienia typy regionalizmów – bierze udział w dyskusji na temat przyczyn zaniku gwar i dialektów we współczesnej polszczyźnie
Stanisław Wyspiański i teatr modernistyczny	10P+1 (jęz.)	<p>Stanisław Wyspiański <i>Wesele</i>, [<i>Niech nikt nad grobem mi nie płacze...</i>]</p> <p>Tadeusz Żeleński-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje <i>Wesele</i> wskazując jego dwupłaszczyznowość – na podstawie <i>Plotki...</i> przedstawia historyczne realia <i>Wesela</i>, ukazane postacie, sytuacje, anegdoty itp. – charakteryzuje postacie z <i>Wesela</i>, zwracając uwagę na ich

		<p>-Boy Plotka o „Weselu” (fragm.)</p> <p>Franciszek Ziejka <i>Magia „Wesela”</i></p> <p><i>Wesele</i> w reż. Andrzeja Wajdy</p> <p>Przykłady malarstwa modernistycznego, w tym obrazy Stanisława Wyspiańskiego, <i>Taniec</i> Wojciecha Weissa, <i>Błędne koło</i> Jacka Malczewskiego</p> <p>Ponadto teksty, na podstawie których uczeń bada język okresu Młodej Polski: Jan Kasprówicz <i>Sonet XV</i>, Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>Wszystko umiera z smutkiem i żalobą...</i>, <i>O sonecie</i>, <i>Mów do mnie jeszcze...</i>, <i>Bez co się święci dostali na kępe</i>, Tadeusz Miciński <i>Bądź zdrowa!</i></p> <p><i>Teatralny cyrograf</i> – wywiad z Grzegorzem Jarzyną i Krzysztofem Warlikowskim (fragm.)</p>	<p>portrety psychologiczne i indywidualizację języka</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy symboliczne: osoby dramatu, przedmioty, sceny – interpretuje je, wykorzystując konteksty historyczne, literackie i artystyczne – wyjaśnia, czym była młodopolska chłopomania i w jaki sposób odzwierciedliła się w dramacie – na podstawie dramatu ukazuje złożone relacje między chłopami a inteligencją, demaskując mit solidaryzmu narodowego – interpretuje chocholi taniec, wskazując różne możliwe odczytania tej sceny – tworzy spójną interpretację <i>Wesela</i> jako dramatu o polskich sprawach, pisze pracę na ten temat – sięga do albumów malarstwa, szukając analogii dla ukazanych w <i>Weselu</i> postaci – zwraca uwagę na inspiracje malarstwem Matejki – wyjaśnia, na czym polegała młodopolska synteza sztuk – wypowiada się na temat twórczości dramatycznej Wyspiańskiego, odnosząc się do terminu <i>neoromantyzm</i> – interpretuje autobiograficzny wiersz Wyspiańskiego, podkreślając symboliczny związek artysty z Krakowem i Wawelem – świętym miejscem polskości – analizuje środki filmowe wykorzystane w <i>Weselu</i> Wajdy – określa rolę warstwy dźwiękowej i wizualnej w filmie – posługuje się terminami: <i>metafora filmowa</i>, <i>symbol filmowy</i> – charakteryzuje język okresu Młodej Polski, podaje przykłady typowe dla języka poezji, prozy i dramatu – porównuje język wybranych tekstów literackich okresu Młodej Polski, zwracając uwagę na dobór słownictwa, styl, składnię, obrazowanie
Synteza wiadomości	2–3	Zagadnienia: dekadencki katastrofizm	– wskazuje najważniejsze wątki i tematy literatury i sztuki Młodej Polski

o literaturze i sztuce Młodej Polski		i modernistyczne cierpienie; rola artysty i sztuki; artysta i tłum; sztuka Młodej Polski: impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm, naturalizm; neoromantyzm.	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje główne prądy i kierunki artystyczne epoki – na podstawie wskazanych utworów – charakteryzuje dramat symboliczny – określa kierunki rozwoju powieści młodopolskiej (eksperymenty, inspiracje naturalistyczne, liryzacja, psychologizm) – w poznanych utworach wskazuje obecność toposów, archetypów i symboli:
Praca klasowa obejmująca utwory literackie i sztukę młodopolską	2+1	Wypracowanie, poprawa	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest estetyka wypowiedzi – dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych – dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je – określa podstawowe typy błędów językowych

Semestr II

1. Na progu XX wieku	2R+ 1M	<p>„Do matury krok po kroku” – Filippo Tommaso Marinetti, <i>Manifest futuryzmu</i> (fragmenty)</p> <p>przykłady obrazów, filmów i innych dzieł sztuki pochodzących z początku XX w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje główne źródła zmian świadomości społecznej i artystycznej po I wojnie światowej (np. zmiany polityczne, rozwój techniki, nowe idee społeczne) – czyta manifest Marinettiego; dostrzega prowokacyjność tekstu i postawę buntu – pisze wypowiedź, w której polemizuje z argumentami zawartymi w manifestie Marinettiego (przygotowuje kontrargumenty) – w manifestie Marinettiego wskazuje charakterystyczne cechy futuryzmu jako kierunku sztuki początków XX w. (pochwała męskiej energii, witalizmu, nowoczesności, bunt przeciw tradycji) – wymienia główne tendencje i hasła związane z nowymi kierunkami w sztuce (np. aktywizm, zmiana, bunt, szybkość, rozwój cywilizacyjny, masowość, zwrot ku przyszłości, odejście od naśladowczego opisu rzeczywistości – antymimetyzm,
----------------------	-----------	--	--

			<p>deformacja, karykatura i groteska), krótko je komentuje i ilustruje przykładami dzieł sztuki awangardowej, wskazuje charakterystyczne cechy tych dzieł</p> <ul style="list-style-type: none"> – ogólnie wyjaśnia terminy: <i>awangarda, modernizm i nowoczesność</i> – przedstawia związki, jakie między nimi zachodzą – określa postawę twórczą reprezentowaną przez artystę awangardowego – wymienia i krótko charakteryzuje kierunki artystyczne początków XX w.: futuryzm, ekspresjonizm, surrealizm, dadaizm, kubizm, abstrakcjonizm – przygotowuje prezentację na temat kierunków artystycznych początków XX w.
2. Poezja Polski niepodległej: energia nowoczesności	2P+2 (jęz.)	<p>Julian Tuwim <i>Chrystus miasta, Do krytyków</i> Maria Pawlikowska- -Jasnorzewska <i>Płyty Carusa</i> (fragmenty cyklu) Bruno Jasiński <i>But w butonierce</i> Julian Przyboś <i>Na kołach, Wieczór</i> Tadeusz Peiper <i>Miasto. Masa. Maszyna</i> (fragment) wiersze Marii Pawlikowskiej- -Jasnorzewskiej (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p>Michał Głowiński, Janusz Sławiński, [Miasto w poezji]</p> <p>Béla Bartók <i>Allegro barbaro</i> Enrico Caruso <i>Mamma mia, che vo 'sape</i> Ewa Demarczyk <i>Pocałunki</i>, słowa Maria Pawlikowska-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny nowego podejścia do twórczości poetyckiej poezji w polskiej poezji dwudziestolecia międzywojennego (nastawienie na nowoczesność – mit nowoczesności, nowa tematyka, nowy bohater, nowy podmiot, język potoczny, kontekst historyczny, proces demokratyzacji poezji) – wyjaśnia termin: <i>dwudziestolecie międzywojenne</i> – wymienia najważniejsze składniki mitu nowoczesności – interpretuje czytane utwory: wskazuje na codzienność i sprawy „zwyczajne” jako tematy poetyckie, na nowego bohatera (szary człowiek i tłum), fascynację techniką i przestrzenią wielkomięską, witalność, dynamizm, odrzucenie tradycji i pochwałę cywilizacji, zachwyt nad nowymi wynalazkami i dziedzinami sztuki (np. gramofon, film) itp. – opisuje postawy podmiotów lirycznych czytanych utworów – opisuje poetykę czytanych utworów, wskazuje nowatorstwo formalne (np. język potoczny w wierszach skamandrytów, „spiętrzoną” metaforę i elipsę w wierszach Juliana Przybosia, odejście od rygorów wersyfikacyjno-składniowych itp.); charakteryzuje warstwę brzmieniową (rytm) wierszy itp. – wskazuje językowe formy deprecjatywne i określa ich funkcję

		-Jasnorzewska, muzyka Zygmunt Konieczny	<ul style="list-style-type: none"> – w czytanych utworach wskazuje indywidualne, specyficzne dla poszczególnych twórców dwudziestolecia cechy i tematy (np. fascynację słowem i jego brzmieniem u Juliana Tuwima; motyw miłości i śmierci oraz kobiecości w poezji Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej; nowe wymiary przestrzeni miejskiej w wierszach Tadeusza Peipera i Juliana Przybosa) – wymienia i krótko omawia utwory Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej poznane w gimnazjum – wyjaśnia krótko, jaką rolę w życiu literackim dwudziestolecia odgrywała kawiarnia literacka – na podstawie czytanych wierszy i wiadomości z podręcznika, *a także samodzielnie wyszukanych informacji w różnych źródłach, prezentuje Skamandrytów i Awangardę Krakowską jako grupy poetyckie – przygotowuje prezentację na temat twórczości Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, korzystając z różnych źródeł – pisze pracę porównawczą na temat poezji romantyków, skamandrytów i poetów Awangardy Krakowskiej – omawia różne sposoby rozumienia języka potocznego, podaje przykłady – na wybranych przykładach omawia cechy stylu potocznego – rozpoznaje teksty w stylu potocznym – rozpoznaje związki frazeologiczne nacechowane emocjonalnie – przygotowuje argumenty do dyskusji na temat skutków posługiwania się wulgaryzmami – korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych
3. Poezja po I wojnie światowej. W kręgu tradycji	3P	Leopold Staff <i>Wysokie drzewa, Bonaccia, Harmonia</i> Julian Tuwim <i>Sitowie, Zmęczenie</i> Jarosław Iwaszkiewicz, <i>Lipiec, Źródło Aretuzy</i>	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i interpretuje czytane wiersze – określa ich nastrój i wskazuje tworzące go środki poetyckie – analizuje budowę wersyfikacyjno-składniową utworów, słownictwo, środki stylistyczne, wskazuje ich związek z klasycznym wzorcem poezji

		<p>Eugeniusz Zak <i>Romans pasterski</i> źródło Aretuzy w Syrakuzach na Sycylii (fotografia z 1910 r.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje funkcjonowanie motywu harmonii w wierszach Leopolda Staffa, Juliana Tuwima, – wskazuje i interpretuje nawiązania kulturowe obecne w czytanych utworach (np. topos <i>otium – negotium</i>, motywy powrotu, topos sielanki) – określa postawę poety i koncepcję poezji wyłaniające się z wierszy – określa dziedzictwo kulturowe obecne w czytanych wierszach (nawiązania „śródziemnomorskie”, przywoływane dzieła sztuki, „rzecz czarnoleska” itp.) – interpretuje obraz <i>Romans pasterski</i>, zwracając uwagę na motyw sielanki – na podstawie znanych utworów (dzieł sztuki) wyjaśnia symbolikę źródła i jej znaczenie w kulturze europejskiej – wyjaśnia terminy: <i>klasycyzm, klasyczny</i>, wskazując różne ich znaczenia – pisze interpretację porównawczą <i>Pieśni IX</i> Jana Kochanowskiego i wiersza <i>Harmonia</i> Leopolda Staffa
<p>4. Polityka i psychologia. Proza realistyczna w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	<p>9P+2M</p>	<p>Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i> Zofia Nałkowska <i>Granica</i> Maria Kuncewiczowa <i>Cudzoziemka</i> (fragm.) Jarosław Iwaszkiewicz, <i>Panny z Wilka</i> (fragm.) „Do matury krok po kroku” – polemika Paul Delvaux <i>Kobieta siedząca przed lustrem</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – streszcza i opowiada fragmenty (wybrane wątki) <i>Przedwiośnia</i>, relacjonuje (opisuje) świat przedstawiony w powieści – charakteryzuje przestrzeń powieściową ukazującą polską rzeczywistość; dostrzega jej symboliczny wymiar (np.: przygraniczna wieś, do której przyjeżdża Cezary, Nawłóć, Chłodek, dzielnice Warszawy, marsz na Belweder) – opisuje kreację głównego bohatera: przedstawia etapy jego dojrzewania i edukacji, określa jego przynależność pokoleniową, rewolucyjny rodowód, sposób widzenia polskiej rzeczywistości (konfrontacja marzeń z rzeczywistością), wydany przez niego sąd o Polsce itp. – przedstawia poglądy różnych bohaterów na temat rewolucji – dostrzega i komentuje dialogową konstrukcję III części

			<p>utworu (zderzenie równorzędnych racji w polemice Cezarego, Gajowca i Antoniego Lulka)</p> <ul style="list-style-type: none"> – *interpretuje otwarte zakończenie losów bohatera – wskazuje dwa typy narracji obecne w powieści (narrację auktorialną i personalną) i określa ich funkcje – wyjaśnia metaforyczny sens tytułu powieści i tytułów jej części – interpretuje <i>Przedwiośnie</i> jako powieść wyrastającą z rozczarowania pierwszymi latami niepodległości (wskazuje i komentuje właściwe fragmenty utworu) – na podstawie tekstu Zdzisława Adamczyka wyjaśnia znaczenie opowieści o szklanych domach – odczytuje wymowę opowieści o szklanych domach w kontekście całej powieści – opracowuje wypowiedź polemiczną w stosunku do Cezarego Baryki (wykorzystuje wskazówki zawarte w rozdziale „Do matury krok po kroku”) – rozpoznaje zasadę kompozycyjną <i>Granicy</i> (inwersja czasowa) i określa jej funkcję (przedstawienie motywów działania oraz złożoności prawdy o człowieku) – przedstawia charakterystykę głównego bohatera powieści; zwraca uwagę na różne źródła informacji i relatywność oceny tej postaci, próbuje dociec o niej prawdy – określa punkt widzenia narratora powieści – formułuje własną ocenę postaci Zenona i ją uzasadnia; dostrzega tragizm bohatera oraz wskazuje na jego społeczne i psychologiczne źródła – relacjonuje i komentuje refleksje narratora <i>Granicy</i> na temat ludzkiego życia – interpretuje tytuł powieści, dostrzegając jego wieloznaczność (płaszczyzna psychologiczno-moralna, społeczno-polityczna, filozoficzna itp.)
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> – pisze charakterystykę wybranej postaci kobiecej – opisuje sposób prowadzenia narracji w <i>Pannach z Wilka</i>, zwracając uwagę na zmianę czasów (przeszły, teraźniejszy); wskazuje na nakładanie się planów czasowych – określa, co jest głównym przedmiotem obserwacji narratora (myśli, wspomnienia bohatera, jego wnętrze) – przygotowuje charakterystykę porównawczą trzech bohaterek: z pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego
5. Groteska. Wobec tajemnicy istnienia	4P	<p>karnawał i groteska w sztuce europejskiej, np.: Pieter Bruegel <i>Walka karnawału z postem</i> Hieronimus Bosch <i>Kuszenie św. Antoniego</i> karykatura starej kobiety Leonarda da Vinci Francisco Goya <i>Niech wiedzą, jacyśmy dostojni</i> Stanisław Ignacy Witkiewicz <i>Portret Stefana Glassa</i> James Ensor <i>Wjazd Chrystusa do Brukseli</i></p> <p>Bolesław Leśmian <i>Topielec, Dusiołek, Szewczyk, Poeta, Dziewczyna</i></p> <p>Ewa Demarczyk <i>Garbus</i>, słowa Bolesław Leśmian, muzyka Zygmunt Konieczny</p> <p>Bruno Schulz <i>Sierpień, Wiosna</i> (fragmenty)</p> <p>rycina Brunona Schulza</p>	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie utworów Bolesława Leśmiana, Brunona Schulza i wybranych dzieł sztuki wyjaśnia, czym jest groteska i jakie są jej cechy – interpretuje wiersze Bolesława Leśmiana, wnioskując na podstawie analizy (dokonanej pod kierunkiem nauczyciela) – opisuje charakter świata wykreowanego w wierszach, dostrzega jego symboliczny charakter i filozoficzne przesłanie – wskazuje specyfikę języka artystycznego Bolesława Leśmiana (rodzaje neologizmów i ich funkcje, rytm) – wskazuje w poznanych wierszach inspiracje ludowe (np. ballada, meliczność, postacie rodem z baśni ludowych, antropomorficzne widzenie sił natury) i wyjaśnia, w jaki sposób poeta je przetwarza, włączając w swoją wizję świata – w czytanych wierszach wskazuje elementy humoru i ludowej groteski, określa ich funkcje – przedstawia własne odczucia i wrażenia związane z omawianymi opowiadaniem Brunona Schulza – podaje podstawowe informacje na temat Brunona Schulza i Drohobycza – interpretuje fragment prozy, odnajdując w nim elementy autobiograficzne i wyjaśniając, w jaki sposób zostały one przetworzone – śledzi i interpretuje inicjacje (wtajemniczenia), których

		<p>Marc Chagall <i>Zielony skrzypek</i> kadr z <i>Sanatorium pod klepsydrą</i> w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa</p> <p>Franz Kafka <i>Proces (fragm.)</i></p>	<p>doświadcza bohater <i>Sierpnia i Wiosny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia groteskowy opis człowieka na podstawie opowiadania <i>Sierpień</i> – wyjaśnia, dlaczego Bruno Schulz uważa dzieciństwo za „genialną epokę” i czas święty – analizuje i charakteryzuje język poetycki Brunona Schulza (części mowy i ich funkcje, odwołanie się do wrażeń zmysłowych, dynamizacja opisu, metafory i ich charakter, animizacje i antropomorfizacje itp.) – prezentuje w dyskusji swoją interpretację <i>Procesu</i>, wykorzystuje interpretacje znajdujące się w podręczniku – zbiera materiały do prezentacji: Dzieciństwo i młodość w literaturze i sztuce dwóch wybranych epok; pisze wstęp do tej prezentacji; sporządza bibliografię
<p>6. Groteska. Wobec społeczeństwa i historii</p>	<p>3P+3 (jęz.)</p>	<p>Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i></p> <p>Zdzisław Łapiński <i>Ja, Ferdydurke</i> (fragment)</p> <p>okładka pierwszego wydania <i>Ferdydurke</i> z rysunkiem Brunona Schulza okładka hiszpańskiego wydania <i>Ferdydurke</i> z 2001 r. z wykorzystaniem grafiki Rolanda Topora</p> <p>Stanisław Ignacy Witkiewicz <i>Szewcy</i> Michał Bułhakow <i>Mistrz i Małgorzata</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – streszcza (opowiada, relacjonuje) utwór – interpretuje znane sobie fragmenty utworu, np. przebudzenie bohatera, zaprowadzenie go do szkoły, pojedynk Syfona z Miętusem – przedstawia bohatera, wskazując różne jego „ja” oraz określając role (formy), jakie zostają mu narzucone – ocenia wpływ, jaki na bohatera mają inni ludzie (a więc: w jaki sposób człowiek jest określany przez relacje międzyludzkie) – wyjaśnia symboliczny sens kolejnych ucieczek Józia (ocenia, czy możliwe jest uwolnienie się człowieka od narzucanej mu formy) – wyjaśnia, jak Witold Gombrowicz rozumie dojrzałość (i niedojrzałość) człowieka – w czytanych fragmentach wskazuje elementy parodii, groteski, karykatury, aluzje literackie i kulturowe; określa ich funkcje (np. kompromitacja określonych środowisk społecznych, zachowań, postaw) – ocenia obraz środowisk społecznych ukazanych w powieści: szkoła, dom (rodzina mieszczańska), dwór ziemiański, zwracając

			<p>uwagę na rolę tradycji, która je ukształtowała</p> <ul style="list-style-type: none"> – interpretuje groteskową symbolikę części ciała (np. twarz-gęba, głowa walcząca z łydką) – wskazuje sformułowania charakterystyczne dla groteskowego kodu Witolda Gombrowicza i wyjaśnia ich sens (np. pupa, gęba, łydka, patrzeć belfrem) – czyta i interpretuje wskazane fragmenty dramatu (np. z podręcznika) – charakteryzuje język i styl dramatu, wskazując wymieszanie stylów, neologizmy, hybrydy, aluzje i przytoczenia, ocenia ich funkcje i ogólny efekt – wyjaśnia, czym jest hybryda językowa, podając przykłady – w czytanim fragmencie wskazuje cechy groteski, określa jej funkcje – porównuje <i>Szewców</i> z innymi rodzajami dramatu, np. antycznym, klasycznym, szekspirowskim, romantycznym (dokonuje syntezy materiału) – wskazuje różne plany narracyjne powieści <i>Mistrz i Małgorzata</i> Michaiła Bułhakowa, określa zasadę kompozycyjną utworu – dostrzega i interpretuje powiązanie elementów realistycznych i fantastycznych <p>sposób i cel wykorzystania motywów biblijnych</p> <ul style="list-style-type: none"> – pisze pracę nawiązującą do <i>Ferdydurke</i> (odpowiada na pytanie, czy możliwa jest ucieczka od formy, czy jest do pomyślenia autentyczność) – omawia język dwudziestolecia międzywojennego (rozdziela i charakteryzuje modele stylistyczne języka poetyckiego – epigoński styl młodopolski, styl skamandrycki, styl awangardowy, styl futurystyczny – oraz prozy artystycznej – styl prozy realistycznej, styl prozy nowatorskiej)
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – analizuje język wybranych tekstów artystycznych z dwudziestolecia międzywojennego, zwraca uwagę na cechy składniowe, leksykę, nacechowanie stylistyczne, figury, tropy, elementy stylizacji, obrazowanie – przygotowuje prezentację na temat języka dwudziestolecia międzywojennego
7. Katastrofizm i katastrofa	4P+2R+2 (jęz.)	<p>Czesław Miłosz <i>O książce</i> Józef Czechowicz <i>przez kresy, żal</i> Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Koniec świata. Wizje świętego Ildefonsa...</i> (fragmenty), wiersze liryczne (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p>George Grosz <i>Podpory społeczeństwa</i> Hubert i Jan van Eyck <i>Adoracja baranka mistycznego</i></p> <p>Krzysztof Kamil Baczyński <i>Pokolenie, Elegia o... [chłopcu polskim], Z lasu, Wyroki, Niebo złote ci otworzę</i> Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p>Krzysztof Kamil Baczyński <i>Pokolenie</i> – rysunek zdjęcia z klęski wrześniowej i powstania warszawskiego Ewa Demarczyk <i>Wiersze wojenne</i>, słowa Krzysztof Kamil Baczyński, muzyka Zygmunt Konieczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie czytanych wierszy określa nastroje lat 30. (rozczarowanie, niepewność, przecucie katastrofy itp.) – wskazuje polityczne i społeczne źródła nastrojów katastroficznych, znajduje ich odbicie w czytanych wierszach i w sztuce (kryzys ekonomiczny, nędza, bezrobocie, narodowe ruchy faszystowskie, widmo rewolucji, totalitaryzmy itp.) – dokonuje analizy i interpretacji wiersza Czesława Miłosza <i>O książce</i> – określa, jaki portret ludzi swej epoki kreśli poeta (krytyka współczesności) – komentuje występujące w wierszu relacje między realnym czasem historycznym a biblijnym czasem apokalipsy, wyciąga wnioski – wskazuje katastroficzne wizje w wierszach Józefa Czechowicza <i>przez kresy, żal</i>, interpretuje ich symbolikę – wskazuje stylistyczne wykładniki muzyczności, określa ich funkcje (np. instrumentację głoskową, onomatopeje, środki służące rytmizacji) – na podstawie wierszy Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego poznanych w gimnazjum wskazuje cechy poezji autora <i>Zaczarowanej drożki</i> – w wierszu <i>Koniec świata. Wizje świętego Ildefonsa...</i> rozpoznaje odmienną konwencję (groteska, satyra itp.) i jej związek z kulturą karnawału – przedstawia i interpretuje sposób wykorzystania aluzji biblijnych w wierszu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego

		<p>Paweł Rodak <i>Wyobraźnia poetów spełnionej apokalipsy</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – w czytanych wierszach wskazuje i *interpretuje symbolikę apokaliptyczną (biblijną) – na podstawie czytanych wierszy określa główne cechy poetyki katastroficznej (np. nawiązanie do tradycji symbolizmu, wizyjność) – opisuje budowę czytanych wierszy, odróżnia wiersze tradycyjne od awangardowych – w czytanych utworach wskazuje środki językowe o funkcji ekspresywnej, np. formy kontrastywne, określenia dynamizujące wypowiedź, hiperbolizacje, metafory nacechowane emocjonalnie, inne środki składniowe i leksykalne – wyraża własne odczucia na temat czytanych wierszy <p>Krzysztofa Kamila Baczyńskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – interpretuje czytane wiersze, formułując wnioski na podstawie analizy kierowanej przez nauczyciela – określa charakter przestrzeni ukazanej w wierszach, interpretuje wypełniające ją elementy; *rozpoznaje jej wizyjność – określa nastroj czytanych utworów (uwzględniając ich segmentację) – nazywa wartości (także przeciwstawne) obecne w czytanych utworach – wskazuje środki językowe i stylistyczne sygnalizujące, iż poeta (podmiot liryczny) mówi w imieniu pokolenia – przedstawia biografię Krzysztofa Kamila Baczyńskiego jako reprezentanta „pokolenia spełnionej apokalipsy” – wyjaśnia określenie „poeci spełnionej przepowiedni” (lub: „spełnionej apokalipsy”), odwołując się do przeczuc przedwojennych katastrofistów i wyjaśniając metaforę apokalipsy – na podstawie czytanych utworów przedstawia obraz wojny jako apokalipsy, uwzględnia poetykę wierszy (rozpoznaje liryczny typ wizyjnej ekspresji) – interpretuje zawarty w czytanych wierszach obraz wojny jako
--	--	--	--

			<p>rozpadu ogólnoludzkiego porządku i upadku uniwersalnych wartości</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje, jak poeci wojenni pojmowali obowiązek moralny spoczywający na poecie i człowieku – odwołując się do przeczytanych utworów, wyjaśnia, na czym polega tragizm i heroizm pokolenia wojennego – porównuje obraz pokolenia wojennego zawarty w <i>Kamieniach na szaniec</i> z obrazem zawartym w poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego – czyta ze zrozumieniem fragment eseju na temat wyobraźni poetów spełnionej apokalipsy i odpowiada na pytania do tekstu – charakteryzuje katastroficzną wyobraźnię Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, uwzględnia komentarz Pawła Rodaka, przygotowuje wypowiedź pisemną lub ustną na ten temat – wymienia elementy sytuacji komunikacyjnej – rozpoznaje i nazywa funkcje tekstu: emotywną, perswazyjną, informatywną, estetyczną, *metajęzykową, *fatyczną, wskazuje cechy każdej z nich
8. Po katastrofie. Literatura wobec zagłady	7P	<p>Tadeusz Borowski, wybrane opowiadanie, np. <i>Proszę państwa do gazu</i> Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i> Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> Anna Świrszczyńska <i>Budowałam barykadę</i> Władysław Broniewski <i>Ballady i romanse</i></p> <p>informacje o powstaniu warszawskim Bronisław Linke <i>Egzekucja w ruinach getta</i> rysunek Haliny Ołomuckiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – streszcza, relacjonuje (i komentuje) wybrane opowiadania oświęcimskie Tadeusza Borowskiego, wykorzystując wiadomości z historii na temat obozów koncentracyjnych – interpretuje czytane fragmenty opowiadań na podstawie analizy tekstu (opisuje rzeczywistość obozową, analizuje ludzkie postawy i sposób ich przedstawienia) – przedstawia wizję obozu opisaną przez Tadeusza Borowskiego (wytwór kultury europejskiej; model państwa totalitarnego – kwintesencja systemu hitlerowskiego) – na przykładzie Tadka i innych postaci charakteryzuje więźnia obozów hitlerowskich, wskazuje fragmenty świadczące o jego uprzedmiotowieniu – wyjaśnia określenie „człowiek zlagrowany” – w interpretacji opowiadania wykorzystuje wiedzę historyczną

		<p>Krzysztof Penderecki <i>Tren „Ofiarom Hiroszimy”</i></p> <p>Józef Szajna <i>Ściana butów</i> Andrzej Wróblewski <i>Rozstrzelanie surrealistyczne</i></p> <p>Stanisław Burkot [<i>Formuła poezji Tadeusza Różewicza</i>]</p> <p>Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> (przypomnienie lektury z gimnazjum)</p> <p><i>Kanał</i>, reż. Andrzej Wajda</p>	<p>oraz wiadomości biograficzne o autorze, odróżnia Tadka – bohatera literackiego od postaci pisarza</p> <ul style="list-style-type: none"> – odwołując się do tekstu, charakteryzuje styl, jakim pisane są opowiadania i sposób prowadzenia narracji (behawioryzm, styl lapidarny) – w czytanim opowiadaniu wskazuje cechy dokumentu i literatury pięknej – streszcza, opowiada, relacjonuje fragmenty <i>Innego świata</i> w kontekście wiedzy historycznej i biografii autora, wskazuje dokumentalny charakter książki – rozpoznaje w powieści cechy pamiętnika, określa zasadę kompozycji i sposób prowadzenia narracji – szczegółowo analizuje i interpretuje wskazane fragmenty (np. studium męczeństwa Kostylewa) – przedstawia metody fizycznego i psychicznego niszczenia ludzi w państwie sowieckim – charakteryzuje system obozów sowieckich jako obraz totalitaryzmu – interpretuje tytuł i motto powieści – formułuje główny problem i przesłanie utworu (ocalenie człowieczeństwa i wewnętrznej wolności, obraz człowieka, który nie chce się poddać złu i tragicznemu losowi) – interpretuje <i>Inny świat</i> jako wyraz odmowy poddania się złu – przedstawia faktograficzny charakter książki Hanny Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, m.in. wyjaśnia, kim był Marek Edelman i jaką rolę odegrał w powstaniu w getcie warszawskim – wskazuje dwie płaszczyzny czasowe relacji Marka Edelmana i określa, co je łączy – na podstawie relacji Marka Edelmana interpretuje wybuch powstania w getcie jako walkę o godną śmierć – interpretuje tytuł utworu – wyjaśnia, dlaczego Edelman twierdzi, że „nie nadaje się na
--	--	---	---

			<p>bohatera” i odrzuca wszelkie sugestie heroizacji powstania w getcie</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie i pochodzenie słowa „holocaust” – zbiera materiały do syntezy: „Literackie świadectwa lat wojny i okupacji – dokument czy literatura piękna?” (m.in. opracowuje bibliografię najważniejszych pozycji i gromadzi wiadomości o ich autorach, wykorzystując informacje z podręcznika i znalezione samodzielnie w szkolnej bibliotece, internecie) – wskazuje cechy reportażu w utworze Hanny Krall – określa, które cechy zbliżają utwór do literatury pięknej, które zaś nadają mu wartość dokumentu – interpretuje wiersze Tadeusza Różewicza, wykorzystując kontekst historyczny oraz kontekst literacki (poznane wcześniej utwory ukazujące człowieka i jego system wartości w sytuacji ekstremalnej) – określa, kim jest (w poezji Tadeusza Różewicza) człowiek, który ocalał z katastrofy – odwołując się do czytanych wierszy, wskazuje moralistyczny wymiar utworów Różewicza (diagnoza rozpadu wartości, „poszukiwanie nauczyciela i mistrza”, który pomoże odbudować ład) – omawia strategię pisarską poety (mówienie ze „ściśniętym gardłem”) w kontekście pytania, czy możliwa jest „sztuka po Oświęcimiu” – w wierszach Tadeusza Różewicza dostrzega zatarcie granicy między językiem poezji i językiem prozy, ilustruje je przykładami – omawia fragment <i>Pamiętnika z powstania warszawskiego</i> pod kątem analizy języka: wypisuje przykłady składniowych i leksykalnych środków językowych charakterystycznych dla polszczyzny mówionej, wyjaśnia, na czym polega funkcja estetyczna tekstu – przygotowuje pisemną wypowiedź, w której przedstawia
--	--	--	---

			osobowość „człowieka totalitarnego”, wykorzystuje informacje z podręcznika oraz z innych źródeł wiedzy – bierze udział w dyskusji „Żołnierze i cywile w powstaniu” na podstawie utworów o powstaniu warszawskim i powstaniu w getcie warszawskim
9. Rozrachunki ze stalinizmem	1P+5J	<p>budownictwo socrealistyczne, np. Nowa Huta, Pałac Kultury i Nauki w Warszawie plakat socrealistyczny portrety przywódców piosenki socrealistyczne, np. <i>Budujemy nowy dom</i>, wykonanie Chór Czejanda</p> <p><i>Człowiek z marmuru</i>, reż. Andrzej Wajda <i>Przesłuchanie</i>, reż. Ryszard Bugajski</p> <p>Adam Ważyk <i>Poemat dla dorosłych</i> (fragment)</p>	<p>– podaje główne założenia i cechy sztuki socrealistycznej, odnosi je do znanych sobie tekstów kultury (poezja, plakat, malarstwo, piosenki)</p> <p>– ogólnie omawia warunki polityczne i społeczne w różnych okresach PRL i ich wpływ na sztukę tego czasu (naciski polityczne, indoktrynacja, propaganda, cenzura, zakłamywanie rzeczywistości, przemilczanie niewygodnych tematów, aluzyjność; w okresie późniejszym – nurt opozycji)</p> <p>– wyjaśnia określenie „nowomowa”, wskazuje i objaśnia jej funkcje</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega postawa nazwana przez Czesława Miłosza „Ketmanem”</p> <p>– charakteryzuje język nowomowy komunistycznej, zwraca uwagę na czarno-biały obraz rzeczywistości</p> <p>– dostrzega różnicę między perswazją a manipulacją</p> <p>– omawia zjawisko manipulacji w reklamie</p> <p>– omawia zjawisko manipulacji w języku polityki</p> <p>– omawia zjawisko manipulacji na wybranych przykładach</p>
10. Powtórzenie i zebranie materiału z drugiego semestru klasy II	2		– prezentuje w ujęciu syntetycznym zagadnienia literackie i kulturowe omówione w drugim semestrze klasy II
Praca klasowa	2+1	wypracowanie,	– wie, czym jest estetyka wypowiedzi

obejmująca utwory omawiane w drugim semestrze klasy II		poprawa	<ul style="list-style-type: none"> – dba o estetykę własnych wypowiedzi pisemnych i ustnych – dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je – określa podstawowe typy błędów językowych
--	--	---------	---